

DONDERDAG

ONDERNEMEN

VRIJDAG

INTERVIEW

ZATERDAG

CARRIÈRE

DINSDAG

ONDERNEMEN

Prof. Verhoef: geen rem op uitglijders bij overheids-ICT

U vraagt wij draaien

door **Alfred Monterie**
DEN HAAG • De Kamer-
commissie Elias heeft
duidelijk gemaakt hoe
groot de onkunde bij de
overheid is op gebied van
ICT.

Op alle vlakken wordt te kort geschoten, van de aanbesteding tot het projectmanagement en de afwikkeling. Nergens in het lange traject dat een IT-project ondergaat, zit een rem. Vrijwel iedereen kan straffeloos doorrommelen.

Prof. Chris Verhoef, hoogleraar informatica aan de Vrije Universiteit Amsterdam, noemt de cultuur rond overheids-ICT er een van 'U vraagt, wij draaien'. Het begint al bij de politici en beslissers bij de overheid. Die geloven graag in sprookjes: de ICT als wondermiddel. Ongebreideld is hun ICT-enthousiasme dat leidt tot torenhoge ambities. Niemand vraagt zich af of een doel wel realiseerbaar is. Het politieke debat maakt alles nog er-

Perverse prikkels leiden tot fiasco

ger. Daar worden allemaal extra eisen aan het IT-systeem gesteld, die het nog veel complexer maken. Volgens Verhoef staat er zelden iemand op, die aan de rem trekt. Ex-staatssecretaris De Jager (Financiën) behoorde tot de weinige uitzonderingen. Die weigerde

het rekening rijden als klus omdat zijn belastingdienst er geen tijd voor had. Ook vond hij een belastingmaatregel te complex. De politici moesten alles eerst vereenvoudigen.

In het rapport Elias wordt geconstateerd dat bij een aanbesteding vrijwel geen enkele inschrijver een kritische noot plaatst. Deze krijgt daar ook zelden de kans toe. Ondanks haar gebrek aan kennis denkt de rijksoverheid het namelijk zelf beter te weten. Het credo is daarom: de order krijgen en aan het

project beginnen. Beloven en niet waarmaken. De gunning gaat in de praktijk op basis van de laagste prijs. Leveranciers die weinig kennis en goede mensen in huis hebben, weten dit gebrek gemakkelijk te maskeren. Verhoef: „Daarom lijkt er nauwelijks verschil in kwaliteit.“ Dit leidt tot selectie van de verkeerde leverancier. De Commissie Elias spreekt van perverse prikkels.

Door trucjes en slimigheden kan een leverancier laag inschrijven, maar uiteindelijk duurder zijn. Bedrijven kopen als het ware werk. Ze schrijven laag in en

proberen later door meerwerk hun winst te pakken. Bij mislukking komt er bijna altijd extra geld voor het meerwerk op tafel. Verhoef: „Falen wordt dus eigenlijk beloond. Vreemd dat rechtszaken tussen overheid en bedrijfsleven bijna nooit voorkomen.“ Hij is het roerend eens met de aanbeveling dat rechtszaken bij wanprestatie normaler worden.

Grote janboel

Het rapport legt het organisatorisch onvermogen van de overheid bloot. Taken, rollen en verantwoordelijkheden zijn versnipperd en onduidelijk. Regie ontbreekt. Niemand heeft het echt voor het zeggen. Bij het Elektronisch Patiëntendossier kon de commissie er zelfs na een spervuur van vragen niet achter komen wie bij dit project opdrachtgever, hoofd- of onderaannemer was. Bij complexe projecten zoals op gebied van ICT is zo'n warrige structuur bijna altijd fataal. De meest elementaire beginselen van beheer en bedrijfsvoering worden met voeten getreden.

Boerenverstand

Veel is te winnen als bij IT-projecten aan een aantal simpele regels wordt voldaan. Prof. Verhoef is daarom blij met de aanbeveling om een Bureau ICT-toetsing op te richten. Bij elk groot ICT-overheidsproject wordt bekeken of aan 'boerenverstandsregels' is voldaan. Zo niet dan gaat het feest niet door. Ook zou men het stopzetten van geldverslindende projecten moeten kunnen afdwingen.

■ Reacties & ideeën voor deze pagina zijn zeer welkom. Mail naar: tech@dft.nl

Vergeetrecht Google

Veel mensen maken gebruik van het